

Иван Вазов

Писмо до г-на Вацова

Днес, като на двора ноемврия влада
и снегът на едри парцали се пада
и в мъгли студени Балкана е скрит,
и денят е мрачен, и мразът сърдит;
а аз пък спокойно в топлата си стая
сладко се прозявам и самси не зная
що да сторя друго да се развлеча,
имам сега, друже, с теб да погълча,
да ти драсна нещо в сихове шутливи
как аз преминавам в тез усои диви.

Утром, като стана, мия се напред,
после – хай на служба, после на обед,
после – пак на служба и като намеря
дома нещо гостба, сядам на вечеря.
По шест часът лягам, цяла нощ спа сам,
утре пак на служба, спа, вечерям, ям;
твърде малко мисля, вестници приемам
и по-друго нещо да ти кажа немам.
Но с тез малко реда не ща свърша аз,
че хартия плащам и за поща, да-с,
затова ща взема да ти очъртавам
градът, обществото, дето прозябавам,
чети мойто писмо, кат ти досади,
от мен воля имаш, в пещта го гуди.
Гогол да бях ази, при нашите хора,
щях да спиша нещо, като Ревизора.
Тук ще найдеш люде, типове таквиз,
що не ще да срещнеш от Крим до Париз.
Нашите граждани в нищо нужда нямат,
техний идеал е само за да дрямат,
и за клуб им служи Вакуфският хан,
де едвам се виждат в гъстият думан.
Там с чаши в ръцете, с важност дипломатска
мислат, разсуждават, вдигат мълва адска
по въпроси важни, що Бисмарка сам
ще да събъркат, както (пример да ти дам)
за куцото куче на доктор Драгана
и за трите коня на дядя Ивана.
Другаде от тука говор и гърмеж
ти не би намерил, да търсиш със свещ!

Школото е, казват, засега открито,
но от двайсет години с гнила не набито;
кой кого там учи, да кажа не знам,
та и гражданете знаят туй едвам,
а таз ревност, гледам, няма да изстине.
За читалня, чувам, че от три години
мисъл се й родила да се основе,
председател има, но без членове.
Казват, че очакват буря да избухне,
та Чарши-джамия съвсем да се рухне
и тогаз без друго ще въздигнат там
въз нейното място на музите храм.
Дано скоро доде туй желано бедствие,
иначе ще да чакат до второ пришествие.
Градът, впрочем, ази чист бих назовал,
да не беше пълен с купища и кал.
В улиците криви течат мътни бари.
В душните кафета агите в шалвари
с чубуци в ръката вкушават покой.
Лавки, магазини, дюкяни безброй
надлъж се простират, де бедний Израил,
от цял свят изгонен, тук е цял утраял.
Ханищата вети, по възточний вкус,
са прашни, вонещи, дори да те й гнус,
и доскоро, тука странник който беше,
кат в Сахара нему гладна смърт грозеше.
Младежите наши са празни кат мях,
вестник да похванат считат го за грях,
а някои още, по модата вета,
братуват с Исмета и пята манета...
Службашите, хеле, прават ти ефект
и неволен тебе внушават респект,
с своите фуражки със красни шийрити,
с своите еполети н' опаки заштити.
Но не ща да кажа колко са за смях,
че не ми понася: й ази съм от тях.
Красний пол стихът ми едва очърта ше:
рокли носат къси, под тях дълги гащи.
Премълчавам тука какви са наглед.
На никой обаче артист ил поет,
който в красотата търси вдъхновение,
аз не бих съветвал да доде при мене.

Или филологът, който се гордей
с языка, без друго тук ще подлудей.
Колко си изпащат клетите глаголи!
Тук языкът наши от вратът се коли.
Наместо „поръчах“ казват „запрещах“
и „отказах“ думат вместо „припознах“,
на втория – двеки, на мъжът она,
турлак на селякът, на войник: война!
Гаче всите тия преблажени хора
урок са взимали от дяда Богора!
Впрочем, тоя глух град, винаги заспал,
понявга го буди мъничък скандал.
Тъй, един от наште пресни офицери
е направил всичко от страх да трепери.
Той се практикува, де що срещне, бий!
И врагът кат липсва, изпащаме ний:
с пристъпи напада посреднощ къщята,
бабичките души, смазва с бой децата,
доктора изпсува, началника би
четири джама с един мах сдроби!
Посред мирно време войната ни газе
(жално, че йощ няма лудници у нази).
Друга една случка пред няколко дни
всички сърца тихи скръбно развълни.
Съвета ни градски, нищ по дух и каса,
по сюрмах от мене, посред нощ обра са.
А това ще има за прям резултат,
да угаснат трите фенеря в тоз град,
едничката роскош, коя в очи бие
и показва, че сме във Европа ние.
Тия дни имахме театро, ако щеш:
но сполай, че адский, пушечен гърмеж,
като се играйше Изгубена Станка,
не допусна никак да ни хване дрямка.
На конец, бедата, дето се свърши,
направи ни слепи, от слух ни лиши.
Не знам дали случай, ил някой злосторник
пощата запали миналия вторник.
Писма и газети, за да се спасът,
къмто облаците фръкнаха в димът.
Да ти бях изпратил в тоз ден писъмцето,
днес го би прочитал Зевес на небето.

И чака, без поща и без телеграф,
 градът ни е станал шут и въртоглав,
 и цар Четевайо, що става в София,
 по-скоро ще знае, отколкото ния.
 Йосифович, йоще, чрез своя скандал
 потопаи градът ни до ушите в кал.

.....

Но това не стига. Градът и окръга
 водат война страшна, пуническа, дълга.
 В таз война, в която не се лее кръв,
 принципът е тоя: кой да бъде пръв?
 Според както слушам, някой умен даскал
 в таз борба едните против други тласкал.
 Най-подир плебейте одържаха връх.
 Котката надви я поленският плъх.
 И окръга весел в столицата прати
 хора с бели дрехи като депутати.
 И на тях начело стои человек,
 почтена останка от миналий век.
 Той се е оженил във първата чума,
 в живота си свършил е работи сума,
 ходил е на Стамбул, на гора Атон,
 сказвал житиета от самий амвон,
 по звездите гледа, адвокатство прави.
 И врачува зарад изгубени крави.
 Затова избраха, като депутат,
 в камарата първа, посред новий свят,
 тогоз старца честни, божи-человека,
 за да каже нещо от Мартин Зедека.
 Но да свърша, друже, моя дълг чъртеж,
 да не би най-после да ме назовеш
 празен ритмоплетец, бъбрица ил хулник
 (знам те аз какъв си страшен присмехулник),
 тъй като в писмо си, без да искам сам,
 по невинен начин боднах тук и там.

Ноември 1879 г.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Преслав Марков

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8451>]